

Är god ekonomi synonymt med framgång?

En sambandsstudie i klubbar i finska tipsligan

Gustav Lundström

Examensarbete för företagsekonomi (YH)-examen

Utbildningen Företagsekonomi

Åbo, 2020

EXAMENSARBETE

Författare: Gustav Lundström

Utbildning och ort: Företagsekonomi, Åbo

Inriktningsalternativ/Fördjupning: Redovisning

Handledare: Timo Kerke

Titel: Är god ekonomi synonymt med framgång? En sambandsstudie i klubbar i finska Tipsligan.

Datum 12.11.2020

Sidantal 34

Bilagor 1

Abstrakt

Fotbollen har växt från en sport för de fattiga till att idag bli en av världens stora industrier. Med detta skapas nya utmaningar för fotbollsklubbarna att hålla koll på den ekonomiska biten. I den finska ligan kämpar klubbarna ständigt med balansgången att hålla sina ekonomiska siffror på den positiva sidan samtidigt som man strävar efter goda idrottsliga prestationer.

Syftet med arbetet är att ta reda på om det finns ett samband mellan god ekonomisk ställning och goda idrottsliga prestationer i klubbar i den finska tipsligan. Teoridelen i arbetet består av information om fotbollens utveckling både som sport och industri samt en del om den typiska organisationsmodellen i en fotbollsklubb.

Undersökningen utfördes genom en kvantitativ metod där sju olika klubbers bokslut studerades. Tre olika nyckeltal valdes sedan till sex korrelationstest för att se hur starkt sambandet är. Förutom att testen gjordes med samma års tabellplacering mot samma års nyckeltal gjordes också en undersökning med ett års förskjutning. Nyckeltalen som användes i testen är soliditet, årets resultat och eget kapital.

Resultatet för korrelationstesterna i denna undersökning visade att inget statistiskt signifikant samband fanns. Även om det i tidigare undersökningar inom samma område påvisats starka samband mellan ekonomin och de idrottsliga prestationerna kan det svaga sambandet i denna undersökning bero på fel val av variabler och att studien inte skedde över tillräckligt många år. Variabler som spelarlöner och intäkter skulle kanske påvisat ett starkare samband.

Språk: Svenska

Nyckelord: Fotboll, Ekonomi, Tipsligan, Korrelation

BACHELOR'S THESIS

Author: Gustav Lundström

Degree Programme: Business administration

Specialization: Accounting

Supervisor(s): Timo Kerke

Title: Does good economy guarantee success? A study of clubs in the Finnish Veikkausliiga.

Date 12.11.2020

Number of pages 34 Appendices 1

Abstract

The sport of football has grown from a poor man's game into one of the biggest industries in the world. These changes causes new economic challenges for the football clubs around the world. In the finnish league, teams are constantly struggling with balancing good economic results with good results on the field.

The purpose of this thesis is to find out if there is a connection between the athletic performance and the financial status in football clubs in the finnish Veikkausliiga. The theoretical part consist of information about the development of the sport. It also includes a part about the typical organizational structure in football clubs.

The survey is based on observations of seven different clubs in the Veikkausliiga. The data consist of three different key ratios from the annual reports and also the placement in the league table. Six different tests were conducted to see if there was a strong connection between the financial status and good athletic performance. Three of the tests were made with one year's displacement between the financial status and the league table. The key ratios used were solidity, net profit and equity.

The results of the survey shows that there is no correlation between the financial status and athletic performance in the Veikkausliiga. Even though several other surveys in the same field have proven a strong connection between the financial status and athletic performance, the weak connection in this survey may be the result of picking the wrong variables. Player salaries and income would perhaps have been better variables.

Language: Swedish

Key words: Football, Economics, Veikkausliiga, Connection

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	1
1.1	Problemformulering	1
1.2	Syfte och avgränsning(ar).....	2
1.3	Frågeställningar	2
1.4	Metod	2
2	Fotbollens tillväxt från universiteten till världen.....	3
2.1	En ny sport föds	3
2.1.1	Fotbollen i Finland	4
2.2	Ett seriesystem tar form.....	4
2.2.1	En splittrad inledning	5
2.2.2	Den första mästerskapsserien spelas	5
2.2.3	Från krigstid till tipsliga.....	6
2.3	Tipsligans historia.....	6
2.4	Fotbollens ekonomiska utveckling.....	7
2.4.1	Konsekvenserna av utvecklingen.....	8
2.4.2	Klubbarnas expanderings.....	8
2.5	Tipsligans professionalism.....	9
2.6	Hur tjänar fotbollsklubbar sina pengar?	10
2.6.1	Affischnamn och övergångar	10
2.6.2	Sponsorer.....	11
2.7	Fotbollsklubbars organisationsmodeller.....	11
2.7.1	Ordföranden och styrelsen	12
2.7.2	Verkställande direktören	13
2.7.3	Sportchefen.....	13
2.7.4	Manager.....	13
2.7.5	Bakgrundspersonal och läkare.....	13
2.7.6	Andra avdelningar	14
3	Boksluts- och budgetanalys.....	14
3.1	Resultaträkning.....	14
3.2	Balansräkning.....	15
3.3	Budgetering.....	15
3.4	Bokslutsanalys och intressenter	16
3.5	Nyckeltalsanalys	16
3.5.1	Soliditet.....	17
3.5.2	Eget kapital och årets resultat.....	17
3.5.3	Betalningsförmåga	18

4	Teoridelens sammanfattning.....	18
5	Metod.....	19
5.1	Kvantitativ metod.....	19
5.2	Klubbar under analys	20
5.2.1	Kuopion Palloseura.....	20
5.2.2	Helsingin Jalkapalloklubi.....	21
5.2.3	FC Inter Turku.....	21
5.2.4	FC Honka.....	22
5.2.5	FC Ilves.....	22
5.2.6	Seinäjoen Jalkapallokerho.....	23
5.2.7	Rovaniemen Palloseura.....	24
6	Stärker god ekonomi tabellplaceringen?	24
6.1	Undersökningens variabler (samma år)	24
6.2	Undersökningens variabler (1 år framåt).....	28
7	Undersökningens resultat.....	31
8	Analys av resultaten.....	31
9	Kritisk granskning och diskussion	33
10	Avslutande diskussion.....	34
	Källor	35

Bilagor

Bilaga 1	Korrelationstestens resultat (SPSS)

1 Inledning

Detta examensarbete kommer att handla om fotboll. Närmare bestämt hur fotbollsklubbers framgångar inom själva sporten påverkar deras ekonomi. Jag har valt ämnet eftersom det är mitt största intresse och för att det är en sport som utvecklats från en sport för arbetarklassen till en miljardindustri.

Fotbollen har blivit en stor industri och räknas idag som världens mest utövade sport. Varje år skjuter investerare och sponsorer in miljarder i olika klubbar och tack vare det har sporten också växt. Lagen har gått från att ha varit ideella föreningar till företag som försöker maximera sin vinst varje år. Detta gör det till en balansgång då man oftast också måste investera mycket för att hållas i toppen. Vikten av att ha en god ekonomi är stor i fotboll och missköts den kan det innebära allt ifrån nedflyttning i seriesystemet till konkurs. I Finland har det på senare år skett många tvångsnedflyttningar inom olika divisioner på grund av dåligt skött ekonomi.

Dessa typer av undersökningar har tidigare gjorts inom utländska ligor som till exempel den svenska, spanska och engelska. Därför har jag valt att fokusera på sju klubbar från den finska högsta ligan. Även om summorna inte handlar om miljarder som i till exempel England eller Spanien så är det intressant att studera sambandet mellan finska klubbers idrottsliga resultat och ekonomi.

1.1 Problemformulering

Fotbollsklubbarna har blivit allt större företag som varje år försöker gå med vinst. Sporten är resultatbaserad och bara några sämre insatser kan lägga en klubb i brygga. I Finland har vi inget som kan förknippas med termen storklubb eftersom sporten är så liten. Tipsligans rikaste klubb, HJK från Helsingfors har i denna stund tagit 13 av 30 möjliga titlar. Med detta kan man säga att ekonomi har påverkan på prestationen också i Finland. Även om HJK är den rikaste och största klubben i Finland är det inte alltid så att de vinner och därför vill jag undersöka hur stor påverkan ekonomin har på tabellplaceringen i tipsligan. Därför vill jag undersöka hur ekonomin sköts och om det märks på planen om den missköts eller sköts med tillräcklig varsamhet.

Även om fotbollsklubbarna är offentliga företag så är det få människor som faktiskt vet hur organisationerna fungerar. Denna undersökning kommer också därför att ta fasta på vilka typer av organisationsmodeller som är vanligast bland fotbollsklubbar samt för- och nackdelarna med dem.

1.2 Syfte och avgränsning(ar)

Syftet med detta examensarbete är att undersöka hur starkt sambandet mellan tipsligans lags ekonomi och idrottsliga prestationer är. Jag vill även ta reda på hur organisationen i en fotbollsklubb är uppbyggd.

I mitt examensarbete har jag avgränsat mig till sju fotbollsklubbar i Finland. Dessa klubbar är klubbar som har etablerat sig i den högsta ligan under de senaste åren. De klubbar som jag valt att avgränsa mig till är FC Inter (Åbo), Kups (Kuopio), SJK (Seinäjoki), HJK (Helsingfors), FC Honka (Esbo), Rops (Rovaniemi) och Ilves (Tammerfors).

1.3 Frågeställningar

Utifrån detta syfte vill jag ha svar på dessa frågor:

- Hur sköts fotbollsklubbarnas administration?
- Finns det en direkt koppling mellan framgång och välskött ekonomi?

1.4 Metod

I teoridelen har det i arbetet använts källor från olika böcker om ämnet, samt från digitala källor. Klubbarnas bokslut har hämtats från diverse nätsidor där de gjorts publika för allmänheten och tidigare års tabellplaceringar har hämtats från tipsligans officiella sida.

För att kunna ta reda på hur stort sambandet är mellan ekonomin och idrottslig prestation har undersökningen baserat sig på sex olika korrelationstester med tre olika ekonomiska mått för att se hur starkt sambandet är.

2 Fotbollens tillväxt från universitetet till världen

I teoridelen kommer examensarbetet handla om fotbollens snabba förvandling från en relativt fattig sport till en av de rikaste grenarna i hela världen. Den finska fotbollen kommer också få ett eget avsnitt. Teoridelen kommer även innehålla en typisk struktur på en fotbollsklubb samt en del om bokslutsanalys.

2.1 En ny sport föds

Fotbollens ursprung kan spåras så långt som till medeltiden i England. Under sportens första år uppfattades den som våldsamt och resulterade ofta i skador och till och med död. Organiserad fotboll var i princip bara populärt i överklassen i början av 1800-talets England. Fotbollen hölls vid liv i de finare skolorna i England och med takt att studeranden tog examen så började sporten så småningom spridas utanför skolans murar. De utexaminerade bildade härefter det som skulle komma att bli fotbollsklubbar (Dobson & Goddard, *The economics of football*, 2001, s. 38).

Världens äldsta fotbollsförbund grundades år 1863, det engelska FA (Football Association). Den äldsta turneringen mellan klubbar inleddes kort därefter. FA-Cupen spelades mellan 15 olika nystartade klubbar. Finalen sågs av endast 2000 personer. Sporten blev allt mer populär och spred sig så småningom till andra delar av England. Många industriarbetare såg sporten som en form att höja moralen på arbetet och på detta sätt skapades många fotbollsklubbar som ofta bestod av fabriksarbetare (Dobson & Goddard, *The economics of football*, 2001, s. 39).

Fotbollen höll sig inom de brittiska öarna ända tills år 1865 då sporten kom till Argentina. Senare spreds även sporten till de omkringliggande länderna vid den Engelska kanalen. Engelska sjömän och andra arbetare introducerade sporten till de utländska kollegorna. Vid slutet av 1800-talet var den till början avskärmade sporten nu känd i stora delar av världen. Det var också under denna tid som de första proffsspelarna började dyka upp runt olika delar av England. Reglerna under denna tid var väldigt tydliga med att spelarna skulle vara amatörer, vilket ledde till många kontroverser. (Pilger, o.a., 2007, ss. 16-24)

År 1904 skapades det förbund som skulle komma bli dagens internationella fotbollsförbund. Sju länder gick ihop för att skapa det förbund som idag är det högsta beslutande organet över alla länders fotbollsförbund. FA var till en början skeptiska till

samarbetet men beslöt sig året därpå att ansluta sig till organisationen. (Pilger, o.a., 2007, s. 55)

2.1.1 Fotbollen i Finland

Fotbollen växte så det knakade under slutet av 1800-talet. Finland hörde även till de länderna som då fick känna på den nya sporten. Både Engelska sjömän, som genom sina arbetsresor visat sporten, och finländare som kommit i kontakt med sporten utomlands hade en stor del i att grenen fick fäste i Finland (Suomen Palloliitto, 2007).

Redan på 1870-talet presenterade Viktor Heikel, som var idrottslärare på Helsingfors universitet, reglerna för folket genom en artikel i Hufvudstadsbladet. Det finns också bevis på att fotboll spelats som hobby i vissa finska städer innan 1900-talet. Sporten tog till en början fart genom studeranden i Finland, precis som den gjort i England under 1800-talets början (Suomen Palloliitto, 2007).

Då sporten började bli allt mer populär så började det organiseras allt fler turneringar i Helsingfors. År 1907 grundades det finska fotbollsförbundet och det första finska mästerskapet arrangerades året efter. I den deltog endast fem lag (Suomen Palloliitto, 2007).

Finlands första landskamp spelades mot västra grannlandet Sverige år 1911, trots att Finland fortfarande hörde till Ryssland tilläts skapandet av ett eget landslag och fotbollsförbund. Året därpå deltog Finland i OS trots att man tillhörde Ryssland och placerade sig som fjärde efter att ha slagit både Italien och Ryssland (Suomen Palloliitto, 2007).

Efter självständighetsförklaringen stagnerade dock den finska fotbollens utveckling. Landslaget som hade sett stora framgångar under det ryska styret hade svårt att vinna matcher. En stor orsak till att det finska landslagets underlägsenhet gentemot de andra länderna var att det spelades allt för lite inhemska matcher och att spelarna inte erhöll någon erfarenhet inom turneringsspel (Suomen Palloliitto, 2007).

2.2 Ett seriesystem tar form

Den finska fotbollen saknade i början ett strukturerat seriesystem. Åren efter självständigheten hade fotbollsförbundet svårt att få tag på intresserade lag till sina mästerskapsturneringar. De värsta åren ställde så lite som fyra lag upp i den nationella turneringen. Under 1920-talet blev flera klubbar intresserade av att göra upp om det finska mästerskapet. Korandet av mästare skedde då genom cupspel, där klubbarna som förlorade

matchen genast åkte ur. Det kändes undermåligt för klubbarna att endast få spela en match i kampen om titeln som finska mästare. Förslaget om ett seriesystem började ta mark (Laine & Tötterman, u.d.).

Vid skapandet av ett seriesystem tog fotbollsförbundet inspiration från Sverige. I det västra grannlandet hade man redan 1924 skapat sin serie, Allsvenskan. Utmaningen såväl i Finland som i Sverige var den dåliga kollektivtrafiken i länderna. I Sverige hade man löst detta genom att centrera serien till klubbar baserade i Stockholm och söderut (Laine & Tötterman, u.d.).

Trots misstankar om hur bra ett seriesystem skulle fungera så såg folket på det med hopp. De stora städerna Helsingfors, Åbo och Viborg hade länge dominerat den finska fotbollen och man hoppades kunna bryta den dominansen genom att locka nya utmanare till mästerskapstiteln. Ett seriesystem skulle även gynna det landslag som haft stora utmaningar med att spelare inte såg tillräckligt av planen (Laine & Tötterman, u.d.).

2.2.1 En splittrad inledning

Den första serien spelades år 1926. Elva lag, från Helsingfors i söder till Vasa i norr, deltog. Helsingin Palloseura vann serien i storartad stil och dominansen av de sydliga kuststäderna fortsatte. Två år efter detta spelades serien igen. Denna gång delades landet in i tre delar där man gjorde upp sinsemellan om att bli regional mästare. Helsingin Palloseura fortsatte sin framgång i söder medans de andra regionernas mästerskapstitel gick till Vasa och St:Michel (Laine & Tötterman, u.d.).

2.2.2 Den första mästerskapsserien spelas

År 1930 inleddes den första officiella mästerskapsserien. Efter kval inom de olika distriktens lag kvalificerade sig åtta klubbar till den nyskapade serien. Strukturen var en enkel serie, där lagen spelade en gång mot varandra. HIFK kunde titulera sig finska mästare för första gången i klubbens historia. Systemet hyllades så mycket att bollförbundet bestämde sig för att öka antalet matcher per lag från 7 till 14. De sydliga klubbarna dominerade fortfarande serien och endast Vaasan Palloseura kunde utmana klubbarna från de sydliga delarna av landet (Laine & Tötterman, u.d.).

2.2.3 Från krigstid till tipsliga

Under krigsåren tvingades mästerskapsserien att åter igen använda sig av utslagsformatet man använt i början. Under några år tvingades man även helt avbryta serien. Efter kriget började de sydliga klubbarnas dominans att brytas. År 1950 var Ilves-Kissat från Tammerfors det första laget från inlandet som kunde titulera sig finska mästare.

Serien berömdes ständigt för att vara jämn och spännande. Olika mästare korades nästan varje år och serien avgjordes ofta under de sista matcherna. Ingen klubb hade en period av total dominans och det var svårt att försvara sin mästartitel (Laine & Tötterman, u.d.).

1970-talet såg ett uppsving för klubbarna från norr. Oulun Palloseura tog två raka titlar år 1979 och 1980. Säsongen efter gjorde Rovaniemen Palloseura entré i den högsta serien. Klubben är än idag den nordligaste klubben någonsin i den högsta seriens historia.

1990-talet inleddes med att klubbarna gick ihop och bildade en liga. Detta för att lättare kunna hantera den högsta serien i landet. Det statliga spelbolaget Veikkaus klev in som huvudsponsor och Veikkausliiga (Tipsligan) bildades (Laine & Tötterman, u.d.).

2.3 Tipsligans historia

Tipsligan bildades 1990. Organisationen fungerar som administrerande organ för den högsta serien i den finländska fotbollen. De centrala uppgifterna för organisationen är att hantera och utveckla ligan, klubbarna och spelarna samt skapa en bra produkt för åskådarna. Under den första tiden hade klubbarna, precis som hela landet, problem med den lågkonjunktur Finland utsattes för. Alla tipsligans klubbar klarade sig dock från att försvinna helt (Laine & Tötterman, u.d.) (Veikkausliiga, u.d.).

Till skillnad från mitten av 1900-talet har nu olika klubbar kunnat dominera i tipsligan och ta hem flera titlar i följd. FC Haka från Valkeakoski tog hem två guld i rad vid millennieskiftet och HJK hade sin mest dominanta period runt 2010-talets början då man tog hem hela fyra titlar i rad (Laine & Tötterman, u.d.).

Seriens struktur har ofta ändrat och antalet deltagande lag har kunnat vara allt från 10–14. I dagens läge spelas serien med tolv lag som möter varandra två gånger innan toppen och botten sedan delas in i två olika slutspelsserier där en vinnare sedan koras (Veikkausliiga, u.d.).

Titeln som mästare har delats ut 30 gånger. Den mest framgångsrika klubben är Helsingin Jalkapalloklubi, som vunnit mästerskapet hela 13 gånger på 30 år. Om man tittar på figuren kan man ganska fort konstatera att HJK har varit en dominant klubb ända sedan tipsligan bildades. Haka från Valkeakoski, med sina fem mästerskapstitlar, är den enda klubben som ens kommer nära klubben från Helsingfors. På senare år har dominansen dock brutits. IFK Mariehamn från Åland kunde till exempel ta hem sin första titel år 2016. Tiden då den högsta serien var spännande är kanske på väg tillbaka efter HJK:s dominans (Veikkausliiga, u.d.).

• 1990: HJK	• 2000: Haka	• 2010: HJK
• 1991: Kuusysi	• 2001: TamU	• 2011: HJK
• 1992: HJK	• 2002: HJK	• 2012: HJK
• 1993: Jazz	• 2003: HJK	• 2013: HJK
• 1994: TPV	• 2004: Haka	• 2014: HJK
• 1995: Haka	• 2005: MyPa	• 2015: SJK
• 1996: Jazz	• 2006: TamU	• 2016: IFK Mariehamn
• 1997: HJK	• 2007: TamU	• 2017: HJK
• 1998: Haka	• 2008: Inter	• 2018: HJK
• 1999: Haka	• 2009: HJK	• 2019: KuPS

Figur 1. Mästare i tipsligan 1990-2019

2.4 Fotbollens ekonomiska utveckling

Fotbollen är i dagens läge en av världens mest populära sporter. Enligt Dobson och Goddard är det sportens enkla natur som gjorde att den exploderade över hela världen. Allt man behöver är fötter, en boll och en platt grasmatta. Sporten började gå från att vara allt mer amatörmässig till att ha mer pengar i omlopp. Flera regler avskaffades och gjorde sporten mer attraktiv för investerare.

En regel som för gott ändrade fotbollsvärlden var att man tog bort lönetaket för spelarna. Även om de första fotbollsproffsen dök upp redan under början av 1900-talet var det först år 1961 som man bestämde sig för att avskaffa maxlönen för spelare i den engelska ligan. Max lönen hade tidigare legat på 20 pund i veckan och spelarfacket planerade en strejk. Bara några dagar innan strejken beslöt sig det engelska fotbollsförbundet för att vika för kraven och avskaffade lönetaket för spelarna (Dobson & Goddard, *The economics of football*, 2001).

En annan regel som också höll tillbaka fotbollens ekonomiska utveckling var övergångsregeln. Denna regel hindrade spelare från att få lämna sina klubbar om de inte ville släppa dem till en annan klubb. Denna regel höll även trots att spelarens kontrakt gått ut och klubben med rättigheterna inte ville ha spelaren. Spelarna som fann sig i denna situation tvingades att antingen sluta helt med fotboll eller flytta till en semiprofessionell liga som saknade detta system (Dobson & Goddard, *The economics of football*, 2001).

Regeln skulle falla så sent som 1963 då George Eastham, en spelare i den engelska klubben Newcastle United, begärde en övergång. Klubben vägrade och Eastham tvingades till att söka ett annat arbete. Klubben gick till slut med på en övergång men trots detta valde Eastham, med stöd av spelarfacket, att ta klubben till den Högsta domstolen. Eastham vann fallet och domaren hördes kritisera den utdaterade regeln. Efter detta ändrade den engelska ligan regelverket för övergångar och gjorde övergångar mer fria (Dobson & Goddard, *The economics of football*, 2001).

2.4.1 Konsekvenserna av utvecklingen

Enligt Dobson och Goddard kunde man direkt se konsekvenserna av olika avskaffningar av regler. Den kanske mest kända förändringen var när Fulhams och Englands landslagskapten, Johnny Haynes, lön ökade till £100. Det betydde att lönen hade ökat med nästan 400% från den gamla maximilönen (Dobson & Goddard, *The economics of football*, 2001, s. 90).

För majoriteten märktes det dock inte av några större förändringar till en början. Många av klubbarna försökte balansera de ökade lönekostnaderna genom att skära ner på antalet professionella spelare i sin trupp. Under 1970-talet kunde man nästan säga att avskaffningen av maximilönen var slutförd. De flesta klubbar kunde här uppvisa att lönerna matchade omsättningen, något som många hade svårigheter med då regeln först stiftades (Dobson & Goddard, *The economics of football*, 2001, s. 92).

2.4.2 Klubbarnas expansion

Då dessa regler avskaffades började företag ta ett allt större intresse i den växande sporten. Ett exempel var klubbarnas arenor som började förses med företagsnamn. Tidigare hade arenorna namngetts efter viktiga personer eller områden där klubbarna var baserade i. 2004 skrev den engelska klubben Arsenal FC på ett långt kontrakt med flygbolaget Emirates värt 100 miljoner pund för namnrättigheter till klubbens nybyggda arena. Summan var den största

någonsin inom den engelska fotbollen och visade för hela världens klubbar att det fanns pengar att tjäna inom detta område (Lue, 2014).

Lagen började nu också synas allt mer på TV-rutan hos folket. Olika mediaföretag betalade stora summor till den engelska ligan för att få sändningsrättigheter. Ligan delade sedan ut dessa pengar mellan klubbarna. Sponsoring av lagen blev därför allt vanligare. Företagen såg det som en chans att få synlighet genom att till exempel få trycka sin logga på lagets skjortor och betalade bra pengar till klubbarna för detta (Lue, 2014).

Under 1990-talet var det seklet som de engelska lagen tog stegen från vanliga idrottsklubbar till att bli stora organisationer. Vid området runt arenorna började det byggas träningsanläggningar, muséer, restauranger och till och med hotell gjorde att möjligheterna att tjäna pengar var ändlösa (Lue, 2014).

2.5 Tipsligans professionalism

Sedan den finska tipsligan bildades år 1990, som ersättare till föregångaren mästerskapsserien, har också spelarnas status som amatörer förändrats till professionell. Enligt bollförbundet nämndes endast tio spelare som fullständigt professionella spelare år 1990. Efter satsningar under hela 1990-talet kunde man senare konstatera att det endast var fyra ligaspelare som arbetade med något annat än fotbollen. I en undersökning som gjordes år 2008 ansåg 90% av tipsligans spelare att de var professionella fotbollsspelare. Trots att det idag mestadels handlar om professionell fotboll i den inhemska ligan så är det mera undantag än regel att en klubb är fullständigt professionell. De flesta klubbar har fortfarande spelare som endast kan räknas som halvprofessionella (Arceuz & Vuorinen, 2013).

Eftersom finska klubbar inte kan konkurrera med dom europeiska storklubbarna så är det svårt att hålla kvar spelarna i klubbarna. Lönerna och glamouren är inte alls likadan som ute i den europeiska toppfotbollen. Klubbarna måste därför ta chansen och sälja sina spelare tidigt innan de kan gå gratis till en annan klubb. Detta fenomen sågs redan så tidigt som 2008 då laget FC Inter Turku sålde sina utländska spelare direkt de märkte av intresset från utländska klubbar (Arceuz & Vuorinen, 2013).

I undersökningen Global Sports Salaries Survey som utfördes av Sports Intelligence år 2018 kan man se de stora löneskillnaderna redan mellan de nordiska länderna. I den finska högstaligan tjänar en spelare i snitt 19 800€ i året. Detta placerar medellönen i tipsligan mellan medellönen för fotbollsspelare i Slovenien och Liechtenstein. Redan i Sverige och i

Norge kan man se mycket större löner. Medellönen i Norge är 74 570€ och i Sverige tjänar fotbollsspelare i medeltal 98 482€. Danmark är det mest lukrativa landet för spelare att göra sitt jobb i med en medellön på 135 706€. Det är alltså ingen överraskning att klubbarna i tipsligan inte kan behålla sina spelare allt för länge. Av de nordiska länderna är det endast fotbollsspelare på Island som tjänar mindre än spelarna i tipsligan (Liimatta, 2018).

2.6 Hur tjänar fotbollsklubbar sina pengar?

En viktig del i klubbarnas utveckling var spelarna. Från att ha tjänat ynka tjugo pund i veckan kunde också nu spelarna börja kräva mer lukrativa kontrakt av klubbarna. Företagen började också ta kontakt med spelare för att sponsra dem personligen i utbyte mot att de fungerade som affischnamn för företagen. Spelarnas status började växa från bara idrottsmän till att bli stora kändisar och det var inte bara deras förmåga på planen som var viktigt för klubbarna. En klubb som hade svårt att fylla sin arena kunde investera i en spelare av världsklass för att gå från tomma stolar till att skapa ett enormt tryck på biljettförsäljningen. Storspelare tjänar mera också för att de drar in pengar till klubben trots att de kanske inte är bäst i laget.

2.6.1 Affischnamn och övergångar

Ett bra exempel på en spelare som drog in pengar till en klubb, trots att den inte var bäst i laget, var den engelske landslagsmannen David Beckham. Han värvades till den spanska storklubben Real Madrid år 2003. Övergångssumman uppgick till, för den tiden, hisnande 35 miljoner euro. Beckham hade tidigare spelat i den engelska klubben Manchester United. Trots att han ansågs vara begåvad så anses han ändå inte vara en av de största genom tiderna (Lue, 2014).

Beckham hade under sin karriär byggt upp sitt varumärke till den nivå att många klubbar ville värva honom bara för att attrahera nya supportrar. Real Madrid visste att Beckham skulle locka till sig nya supportrar och sälja mycket supporterartiklar. Stjärnor som Beckham tjänar inte bara pengar för att de är duktiga med bollen utan också för att de skapar inkomster till klubbarna bara genom att vara på planen (Lue, 2014).

I detta fall såg till exempel Manchester United sin chans att utnyttja Beckhams stjärnstatus genom att sätta ett mycket högre pris på spelaren än vad han var värd. Övergångar av spelare

är därför en av de största inkomstkällorna för fotbollsklubbar runt om i världen. Inte minst för de mindre klubbarna.

2.6.2 Sponsorer

De flesta klubbar måste ha någon form av sponsor. Då ett företag sponsrar en klubb är de oftast ute efter publicitet. Att på något sätt förknippas med en framgångsrik klubb kan stärka ett företags image. Sponsorererna kan synas på till exempel klubbens skjortor och arenor. Genom dessa sponsoravtal drar klubbar runtom i världen in stora summor pengar. Enligt artikeln ”The Money”, som är skriven av David Lue, tjänar vissa klubbar så mycket genom sina sponsoravtal att de skulle kunna spela inför tomma läktare och ändå (Lue, 2014).

På senare tid är det vanligt att yngre supportrar till klubbar identifierar klubbarna med sponsorererna. Eftersom huvudsponsorernas logga oftast sitter på lagets skjortor får dom så pass mycket publicitet. Det ömsesidiga avtalet är därför oftast lukrativt för båda parterna (Lue, 2014).

I de finska klubbarna är sponsorerings den viktigaste inkomstkällan, enligt Kauppalehti. Förutom klubbarnas egen sponsorerings hjälper också tipsligan till med att stöda klubbarna. Då Tipsligan, inför säsongen 2020, knöt till sig två nya stora sponsorer kunde klubbarna räkna med att erhålla ca. 300 000 euro i intäkter (Koponen, 2019).

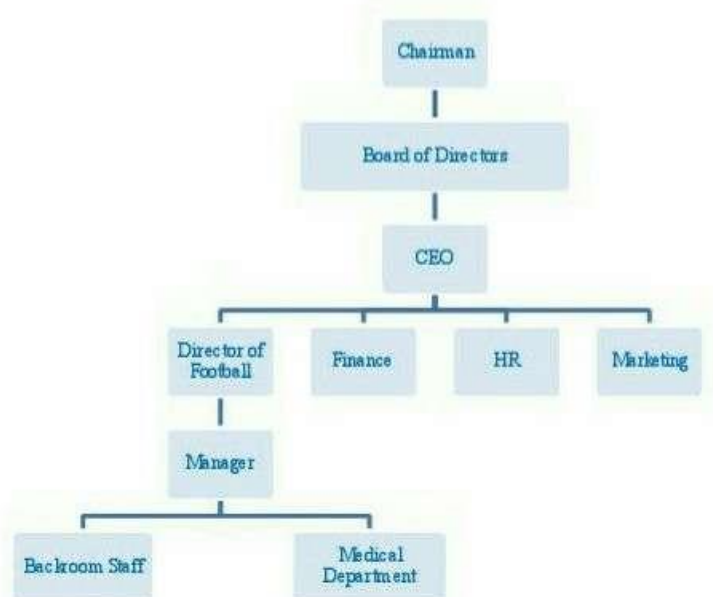
Ett tecken på fotbollens ökade popularitet i Finland är just att sponsorererna börjat skjuta in mer pengar. För bara fem år sedan delade tipsligan ut under en miljon mellan klubbarna medan den totala utdelningen idag uppgår till över tre miljoner euro (Koponen, 2019).

2.7 Fotbollsklubbars organisationsmodeller

Som så många andra företag är organisationen bakom själva laget en viktig del i maskineriet. För att företag skall fungera krävs det en bra struktur på organisationen och fotbollen är inget undantag. Hur en organisation ser ut beror mycket på vilka mål man vill uppnå. Nedan följer ett exempel på hur en typisk fotbollsklubb är uppbyggd, vilka olika grenar det finns inom organisationen och vad de olika avdelningarna har för uppgifter. Även inom tipsligan tillämpas denna modell av organisation. Eftersom det europeiska fotbollsorganet UEFA ställer krav på att dessa saker skall finnas inom en klubbs organisation så måste också klubbarna i tipsligan inrätta dessa saker (Football Association of Finland, 2017).

Även om många av dessa poster är obligatoriska i fotbollsklubbarna så finns det ändå lite spelrum. Rollen sportchef är inte ett måste att ha inom organisationen och därför väljer många finska klubbar att inte tillsätta någon i den rollen. Istället tar den verkställande direktören över sportchefens uppgifter. Till exempel FC Ilves från Tammerfors har valt att inte anställa en sportchef,

Som man kan se i Figur 1 så är alla avdelningar är kopplade till varandra. De olika avdelningarna jobbar hårt för att uppnå bra resultat både på planen och utanför. I dagens fotbollsvärld krävs det, förutom bra resultat på planen, också ett bra resultat utanför planen. Därför är det viktigt att ha en bra struktur på organisationen (Neeladri, 2016).

Figur 2. Typisk struktur för fotbollsklubb

2.7.1 Ordföranden och styrelsen

Även om det inte finns någon särskild modell som följs av fotbollsklubbar så ser organisationerna ofta liknande ut. Precis som i andra företag hittar man styrelseordföranden högst upp i hierarkin, tätt följd av resterande styrelsen. Uppgifterna för denna del av organisationen handlar ofta om viktiga saker för klubben såsom anställning av tränare och expanderings av klubbens olika faciliteter. De flesta finska klubbar arbetar också med en styrelse (Neeladri, 2016).

2.7.2 Verkställande direktören

Den centrala kuggen i maskineriet är dock Vd: n. Precis som i vilket annat företag som helst så är det Vd: n som arbetar med att se över det dagliga arbetet i klubben. Hen fungerar som ett bollplank mellan de olika avdelningarna i klubben. Förutom att se till att det dagliga arbetet sköts inom klubben så är värvandet av spelare och annan personal den verkställande direktörens största uppgift (Neeladri, 2016).

2.7.3 Sportchefen

sportchefen fungerar som en länk mellan den verkställande direktören och managern. Han ser till att kommunikationen fungerar åt båda hållen. Många klubbar anställer oftast en tidigare spelare på denna position eftersom det är önskvärt att personen på denna post har god kännedom om hur klubben fungerar (Neeladri, 2016).

I de finska klubbarna brukar posten som sportchef vara en överflödig position. Klubbarna arbetar inte med lika stora medel som ute i de europeiska ligorna och därför kan man inte ha hur många som helst anställda. Posten som sportchef brukar i de finska klubbarna ersättas genom att ge dess arbetsuppgifter till den verkställande direktören.

2.7.4 Manager

Under den verkställande direktören opererar klubbens manager. I detta fall skiljer sig fotbollen från andra organisationer eftersom det sällan finns någon på denna plats i hierarkin med så mycket inflytande som en manager i en fotbollsklubb. Managern är den som är ensamt ansvarig för lagets resultat på planen. Motivationen för managern är att uppnå målen som styrelsen lagt upp innan säsongen. Han arbetar också mycket tillsammans med den verkställande direktören då klubben vill köpa in nya spelare (Neeladri, 2016).

2.7.5 Bakgrundspersonal och läkare

I en fotbollsklubb hittar man ofta ett stort antal tränare som alla är specialiserade inom sitt eget område. Dessa arbetar under managerns vakande öga och ser till att spelarna förbereds inför varje match och träning.

Läkarteamet är en vital del av en fotbollsklubb. Skador hör till sporten och därför är det ytters väsentligt att spelarna rehabiliteras så bra som möjligt. Att hålla spelarna friska är viktigt i jakten på att uppnå klubbens mål (Neeladri, 2016).

2.7.6 Andra avdelningar

I medelstora och stora fotbollsklubbar hittas det också avdelningar som finns på vanliga företag. Det finns till exempel en HR-avdelning som sköter personalens välmående, en ekonomiavdelning som tillsammans med den verkställande direktören sköter finanserna i klubben och en marknadsföringsavdelning som vill se till att klubben blir mer populär och därför kan locka till sig fler sponsorer och supportrar (Neeladri, 2016).

3 Boksluts- och budgetanalys

Eftersom jag skall analysera klubbarnas bokslut för att se hur den ekonomiska situationen ser ut så kommer jag i detta kapitel att kort förklara vad ett bokslut skall innehålla. Jag kommer också förklara hur en budget är uppbyggd.

Bokslutets innehåll bestäms av bokföringslagen. Det är meningen att bokslutet skall ge en så bra och rättvis överblick över företagets finansiella situation. Det finns tre delar som bör finnas i ett bokslut. Resultaträkning, balansräkning och noter. Dessa noter finns för att förklara eventuella frågor vad gäller resultat- och balansräkningen. Vissa företag måste även inkludera en årsberättelse i samband med bokslutet. Denna årsberättelse finns till för att ge mera information om verksamheten, samt för att ge en bild av företagets framtidsutsikter. En revisionsberättelse görs sedan för att se till att allting gått rätt till vid sammanställandet av bokslutet (Bokföringslagen (1336/1997), 2020) (Tikkanen, 2020).

3.1 Resultaträkning

Den första av de två huvuddelarna inom bokslutet är resultaträkningen. Enligt lagen måste en resultaträkning finnas med i räkenskapsårets bokslut. Som namnet säger så gäller detta slutsumman efter att man gått igenom företagets intäkter och utgifter under ett helt räkenskapsår. Genom att subtrahera utgifterna från inkomsterna kan man snabbt komma fram till om företaget gått med vinst eller förlust.

En resultaträkning skall innehålla rörelseresultat, resultat efter finansiella poster, intäkter som vanligtvis inte hör till verksamheten, skatter och årets resultat (Bokföringslagen (1336/1997), 2020) (Visma, 2020).

3.2 Balansräkning

Den anda huvuddelen i ett bokslut är balansräkningen. Denna del skall visa företagets tillgångar, eget kapital och skulder. Eftersom man måste fästa denna information till en viss dag så lägger man oftast räkenskapsårets sista dag som slutdatum. Balansräkningens två olika sidor bör vara lika stora på dagen man summerar balansen. Företagets tillgångar skall alltså vara balanserade av skulderna och investeringarna (Bokföringslagen (1336/1997), 2020) (Visma, u.d.).

Debetsidan i en balansräkning visar tillgångarna. Den första typen av tillgångar är anläggningstillgångar, som är tillgångar som företaget anses äga. Den andra delen är omsättningstillgångar, som är tillgångar som förbrukas eller säljs hela tiden (Visma, u.d.).

Kreditsidan i en balansräkning visar i sin tur företagets eget kapital och skulderna som företaget innehar. Eget kapital är kapital som investerare eller ägare själva lagt in i företaget. Till skulderna hör både lång- och kortfristiga skulder. De långfristiga skulderna har en betalningstid som sträcker sig över ett år medan kortfristiga skulder skall betalas inom ett år (Visma, u.d.).

3.3 Budgetering

Budgetering hjälper företag att förstå hur de spenderar sina pengar och hur mycket pengar företaget kan spendera under året. Man kan också kalla detta för en slags verksamhetsplan för företagets finanser. (Suomi.fi, u.d.)

Det finns flera olika metoder för att sammanställa en budget. Den vanligaste metoden är en fast budget. I denna metod kommer företaget överens om budgeten under inledningen av det nya året. Vid årets slut går man sedan tillbaka och ser om man uppfyllt budgeten man lade upp i början av året. Informationen från detta kan användas till att ställa upp kommande årsbudget. (Suomi.fi, u.d.)

En liknande metod är den reviderbara budgeten. Denna budget fungerar i princip som den fasta budgeten. Den enda skillnaden är att man i denna metod följer upp budgeten oftare. Man kan, exempelvis, gå igenom budgeten för varje kvartal. Denna budget kan alltså anpassas enligt hur verksamheten förändras under budgeteringsperioden. (Suomi.fi, u.d.)

att bara redovisa fakta, inte eget tyckande. Denna del av rapporten tar ganska mycket plats. Dela gärna upp den i flera delar och skriv underrubriker för varje del.

3.4 Bokslutsanalys och intressenter

Bokslutsdelarna, som togs upp ovan, är hörnstenar för att utföra en bokslutsanalys av ett företag. Informationen i ett bokslut gör sig bäst förstådd om man utför en bokslutsanalys. Trots att det är lag på att bokslutet skall följas så är en bokslutsanalys inte ett måste för något företag. En bokslutsanalys ger djupare information om företaget i fråga. Information som inte bara kan läsas ur bokslutet ger en bredare bild av vart företaget står i den ekonomiska aspekten och är nyttig för de olika intressenterna i företaget.

Enligt Jyrki och Mervi Niskanen i boken *tilinpäätösanalyysi*, görs en bokslutsanalys för att förstå vad företagets framgångar och motgångar beror på. Detta görs genom att analysera så kallade nyckeltal. Trots att man får ut mycket information ur talen i bokslutet är det viktigt att försöka ta reda på varför siffrorna visar det de visar. För utomstående är det förstås svårt att veta varför siffrorna visar som de gör. De som har mest chans till en exakt analys av bokslutet är såklart personer inom själva företaget. Med tillgång till mer information från insidan är det lättare för dem att spåra och komma fram till varför ett ekonomiskt mått är på den nivån det visar. (Niskanen & Niskanen, 2004).

Genom att räkna ut nyckeltal från bokslutet kan företagets ledning till exempel lättare se var man skall fortsätta investera. Lönsamheten får ett ansikte. Då man funderar på att investera är till exempel soliditeten och skuldsättningsgraden viktiga nyckeltal.

De anställda inom företaget är såklart också intresserade av hur bra det går för företaget. Deras levebröd är på spel och om de vet om hur det går för företaget kan de få en bild av hur säker deras arbetsplats är. Eftersom många företag, speciellt fotbollsklubbar, jobbar med olika bonussystem vill personalen också på grund av detta få en bild av var företaget står ekonomiskt (Niskanen & Niskanen, 2004).

En annan part som är mycket intresserad av resultatet av en bokslutsanalys är förstås bankerna. Eftersom företag i många fall finansieras av banklån är det av högsta intresse att se hur företaget mår ekonomiskt. Med tanke på att banken vill ha tillbaka de lånade pengarna är de därför mycket intresserade av analysen (Niskanen & Niskanen, 2004).

3.5 Nyckeltalsanalys

Vid en bokslutsanalys kan man göra en nyckeltalsanalys där man ser svart på vitt hur företagen presterar. Talen visar värden som soliditet, förmågan att betala tillbaka både långfristiga och kortfristiga skulder. Genom att räkna ut nyckeltalen har man lättare att

jämföra sina ekonomiska mått mot andra företag. Eftersom detta arbete skall fokusera på att jämföra olika fotbollsklubbers ekonomiska situation så kommer denna metod att tillämpas. Talen skall även försöka jämföras med föregående års nyckeltal för att kunna se vad som gått bättre och sämre (Niskanen & Niskanen, 2004).

I undersökningen som skall göras i arbetet skall tre olika ekonomiska mått mätas mot respektive klubbs tabellplacering. Nedan kommer dessa nyckeltal och poster presenteras och valen av dem motiveras.

3.5.1 Soliditet

Soliditet är ett nyckeltal som visar hur stor andel av tillgångarna som finansierats med eget kapital. Man vill veta soliditeten i ett företag eftersom man vill bedöma företagets betalningsförmåga på lång sikt. Företag med hög soliditet är alltså till stor del finansierade med eget kapital medan företag med låg soliditet till stor del finansieras av främmande kapital. Man kan säga att en god soliditet innebär låg finansiell risk och att ett företag med låg soliditet är en riskfylld investering (Niskanen & Niskanen, 2004).

För klubbarna är därför soliditeten ett viktigt nyckeltal för att bedöma om ekonomin är hälsosam. Investorer och sponsorer är det som håller igång fotbollsklubbarna i Finland. Därför är det viktigt att kunna visa upp en god soliditet som gör att klubbarna genom det kan locka till sig nya investerare och sponsorer. På detta sätt torde de kunna se en förbättring på planen eftersom större ekonomiska muskler gör att klubbarna kan locka till sig nya spelare.

Även om en god soliditet är det alla företag strävar till så kan talet ändå gömma halva historien. God soliditet kan uppkomma genom otillräckliga och obefintliga investeringar som medfört liten upplåning. Låg soliditet uppkommer oftast genom att företaget går med förlust. Dock kan det också bero på kraftig expansion och investering. Därför kan en låg soliditet under en kortare period vara något som ett företag räknar med. Om företaget däremot inte visar prov på någon tillväxt i samband med soliditeten så börjar varningsklockorna ringa (Niskanen & Niskanen, 2004).

3.5.2 Eget kapital och årets resultat

Definitionen på eget kapital är det belopp som satts in i företaget av ägaren och består av skillnaden mellan företagets tillgångar och skulder. I balansräkningen hittar man posten eget

kapital på den passiva. Detta eftersom den kan tolkas som en form av skuld till den som äger företaget. (Visma, u.d.)

I de klubbar som skall undersökas är det inte många som har negativt eget kapital. Endast Kups, Inter och SJK har negativa siffror på denna post. Varför dessa företag har ett negativt eget kapital kan bero på att de gått med förlust eller att ägaren gjort uttag utan att försöka återinvestera i klubben.

Orsaken för KuPS negativa egna kapital kan till exempel spåras till att klubben gått med förlust under många år. Sedan laget från Kuopio steg till tipsligan har klubben inte gjort ett positivt resultat. Detta har skadat det egna kapitalet. Det är också orsaken till att detta nyckeltal valdes till undersökningen. Siffran för eget kapital ger en bra bild av hur företaget mår ekonomiskt och hur de kan ta sig igenom sämre perioder.

Förutom eget kapital och soliditet så valdes också klubbarnas årliga resultat till undersökningen. Detta tal valdes eftersom det ger en klar bild av hur ekonomin i klubbarna hanterats under just det året som undersöks.

3.5.3 Betalningsförmåga

Detta nyckeltal visar hur företaget klarar av de kortfristiga skulderna. Eftersom det är viktigt för företag att betala skulderna för att inte försättas i konkurs är en bra Quick ratio ett tecken på att företagen mår bra ekonomiskt.

Talet Quick Ratio visar just hur företaget klarar av sina kortfristiga skulder genom att betala dem med finansieringstillgångarna. Enligt företagsanalyskommissionen i Finland är ett bra värde på Quick Ration i ett företag är över 1 medan ett dåligt värde är under 0,5 (Företagsanalyskommissionen, 1999).

Vid en undersökning av de sju fotbollsklubbarnas Quick ratio kan man se att många av klubbarna landade på ett tal under värdet för en dålig återbetalningsförmåga. KuPS låg på det sämsta värdet med en Quick ratio på 0,08 medan FC Inter stoltserar med det bästa värdet på 4,54.

4 Teoridelens sammanfattning

Den teoretiska delen visar hur mycket fotbollen och klubbarna förändrats under de senaste 100 åren. Från att ha varit ideella föreningar har klubbarna utvecklats till ekonomiskt starka

företag. Även den finländska fotbollen har sakta men säkert gått igenom professionaliseringen. Investerare ser numer klubbarna som stora skyltfönster för att nå ut till nya kunder. Genom den stora uppbackningen av företag och externa investerare har klubbarna kunnat rusta upp för att utmana varandra ännu mer. De klubbar som inte lyckas locka till sig investerare eller stjärnspelare löper därför större risk för att stagnera och halka efter sina konkurrenter.

Spelarnas position har även den förändrats genom åren som gått. Lagen, som förut kombinerade arbete på fabriker med sporten, består nuförtiden av välbetalda spelare och övrig personal. Förut var spelarna endast kugghjul i det stora maskineriet hos klubbarna. Att spelarna började stå upp mot fotbollsförbunden som förbjöd höga löner och övergångssummor gör att fotbollen ser ut som den gör idag. Nuförtiden kan en spelare rentav vara oersättlig för en klubb om man ser till försäljning och förmågan att locka till sig åskådare. Även spelarna i den finska tipsligan har märkt av denna utveckling. Fotbollen blev ett heltidsarbete för de flesta spelarna i den finska tipsligan så sent som på 2000-talet.

5 Metod

I denna del kommer metoden för arbetets undersökning att presenteras. I detta kapitel behandlas genomförandet av empirin. Klubbarna som analyserades i undersökningen presenteras också i detta kapitel.

5.1 Kvantitativ metod

Arbetets undersökning baserar sig på den kvantitativa forskningsmetoden. Denna metod baserar sig på siffermässiga analyser av verkligheten. Man vill beskriva och förklara de fenomen man fokuserar på. För att kunna göra en bra kvantitativ forskning är det först viktigt att etablera ett problem och en hypotes som man vill ha svar på. I mitt fall är hypotesen att god ekonomi ger bättre idrottsliga prestationer i fotbollsklubbarna i tipsligan.

Det lättaste sättet att reda ut samband mellan två variabler är genom korrelationstest. Ett värde skapas av variablerna och detta kallas för korrelationskoefficient. Värdet -1 betyder att det finns en negativ korrelation, värdet 1 är tecken på en positiv korrelation och värdet 0 betyder att det inte existerar något samband mellan variablerna. Eftersom det inte går att urskilja vilken variabel som påverkar vilken måste det antas att båda kan påverka varandra.

För att samla in data kommer undersökningen använda klubbarnas bokslut och tipsligans tabellresultat. Dessa två kommer få två olika variabler (X och Y). För de senaste två åren skall lagens tabellplacering och ett ekonomiskt mått tas fram. För att resultatet av undersökningen skulle bli så noggrann som möjligt så valdes det både att mäta de ekonomiska måtten mot dåvarande års tabellplacering och mot följande års tabellplacering. Detta gjordes eftersom mycket av pengarna som förtjänas i fotbollsklubbar går till nya spelarförvärv för kommande år. Detta kan kanske påverka tabellplaceringen positivt för klubben och därför är det intressant att undersöka det.

Som inspiration för undersökningen valdes samma metod som använts då samma undersökning gjorts i andra länder som till exempel i en undersökning som gjordes i Sverige och Spanien. De ekonomiska måtten jag valde för undersökningen var soliditet, årets resultat och eget kapital. Jag anser dessa vara väsentliga nyckeltal och ett bevis på hur ekonomin i klubbarna mår.

5.2 Klubber under analys

Nedan presenteras klubbarna som skall analyserades i korrelationstestet. Dessa klubbar har valts för att de spelat en längre tid i tipsligan och för att de inte konstant åker mellan division 1 och tipsligan. Klubbarna har även nått olika typer av framgångar och motgångar under de senaste fem åren.

5.2.1 Kuopion Palloseura

Kuopion Palloseura (KuPS) grundades år 1923. Klubben hör till en av de mest dekorerade i Finland. På meritlistan finns bland annat sex mästerskapstitlar, varav den senaste erhöles år 2019 efter en 43 år lång väntan. Lagets arena (Savon Sanomat-Areena) tar totalt in 4700 åskådare (Kuopion Palloseura Oy, u.d.).

Trots framgångarna med ligaguld 2019 och europaspel flera år i rad har klubben inte kunnat uppvisa ett positivt resultat under sina snart tolv år i tipsligan. Klubben har under 12 år genererat en skuld på 4,4 miljoner euro. I klubbens bokslut år 2019 kan man se förluster på en halv miljon år 2018 och en ökad förlust på över en miljon euro år 2019. Klubbens långvariga verkställande direktör, Jarmo Heiskanen, konstaterade i en intervju med Yle år 2019 att klubben såklart strävar till att försörja sig själva. Heiskanen vill att KuPS skall klara sig själva och inte behöva fråga ägaren om mer finansiering. Orsaken till att klubben kunnat hållas flytande under de senaste åren har varit genom emissioner av aktier (Kössö, 2019).

Efter analys av nyckeltalen kan man konstatera att klubben inte riktigt är där Heiskanen vill att den skall vara. Soliditetsprocenten ligger på -547% vilket helt enkelt betyder att klubben inte alls kan finansiera sina tillgångar med eget kapital. Klubbens resultat under de två senaste åren uppgår till så mycket som 1 169 000€ och även det egna kapitalet är även på den negativa sidan där talet uppgår till över 2,7 miljoner.

5.2.2 Helsingin Jalkapalloklubi

Huvudstadens och hela Finlands mest framgångsrika klubb, HJK, grundades år 1907. Under sin existens har man totalt skrapat ihop 29 ligatitlar och 13 cuptitlar. Under 2010-talet vann klubben sju av tio möjliga ligatitlar. Klubben brukar räknas som Finlands rikaste klubb. Omsättningen år 2019 uppgick till 7,7 miljoner euro. Lagets hemmaplan, Bolt-Areena tar in upp till 10 800 personer, vilket gör det till den största arenan i tipsligan (Helsingin Jalkapalloklubi Oy, u.d.).

Omsättningen för HJK landade år 2019 på över 7,7 miljoner euro. Detta är en minskning på 3% från år 2018 då omsättningen låg på över 8 miljoner. Klubben har överlägset störst omsättning av alla tipsligans klubbar. En stor del av klubbens tillgångar är finansierade av eget kapital. Detta kan konstateras efter uträkningen av soliditeten för år 2019 som uppgick till det höga talet 72,98%. Klubben har under de senaste två räkenskapsåren gått med vinst. Efter ett succéår 2018 med cirka 348 000€ i positivt resultat är även resultatet 2019 på den positiva sidan på 79 266€. HJK kan även stoltsera med att ha överlägset mest eget kapital. Under både 2018 och 2019 har siffrorna hållit sig runt 4,5 miljoner euro.

5.2.3 FC Inter Turku

FC Inter från Åbo bildades år 1990 då grundaren Stefan Håkans son inte hade något lag att spela i. De första två åren Inter existerade berörde verksamheten endast juniorfotboll. År 1992 fick Inter möjligheten att ta över en plats i den fjärde högsta divisionen och fick därmed ett herrlag adderat till verksamheten. Laget steg snabbt genom seriesystemet och spelade sin första match i tipsligan redan 1996. Inter spelar sina hemmamatcher på Veritas Stadion som tar in knappa 9400 personer (FC Inter Oy, u.d.).

Sedan 2015 har klubbens omsättning gått upp och ner. Från 2018 till 2019 kan man se den kraftigaste ökningen då omsättningen steg från 579 000€ till 1 030 000€. Klubben har

uppvisat negativa siffror på miljontals euro då det gäller vinst. Med hjälp av koncernbidrag har dock FC Inter kunnat jämna ut förlusterna för året. Efter en uträkning av olika nyckeltal kan det påvisas att klubben har en negativ soliditet på -3,60%. Detta nyckeltal anger hur stor del av tillgångarna som är finansierade med eget kapital. I detta fall betyder det att FC Inters tillgångar till stor del finansieras genom lån. Klubbens resultat under de två senaste åren har hållit sig kring noll. Ett negativt resultat år 2018 på -8 292€ balanserades ut år 2019 med en vinst på 13 653€. Vad gäller eget kapital så ligger FC Inter på den negativa sidan. 2018 var det egna kapitalet -45 280€ och år 2019 har man lyckats minska på den negativa trenden då det egna kapitalet uppgår till 31 627,10€

5.2.4 FC Honka

FC Honka grundades år 1975 i Hagalund, utanför Helsingfors. Klubben har aldrig vunnit tipsligan men 2012 lyckades man vinna den finska cupen. Klubben slogs länge mot ekonomiska problem och lagets bakgrundsföretag sattes i konkurs 2015. Efter detta skrev man sedan på ett avtal med motionsföretaget Esport. Man tvingades dock börja om från tredjedivisionen eftersom Esport inte ville ta över bakgrundsföretaget Pallohonka Oy:s skulder. Honka avancerade snabbt genom seriesystemet och var tillbaka i finrummet redan år 2017 (FC Honka, u.d.).

Trots att laget år 2019 placerade sig bland de tre bästa i ligan så blöder klubben ekonomiskt. Även om omsättningen stadigt stigit med 400 000€ från år 2017 till 776 912€ så kan man upptäcka stora negativa siffror under kolumnen affärsvinst. Förlusten innan skatter har legat på över en miljon både år 2018 och 2019. Hagalundsklubben har rätt upp nettoresultatet genom att ta ut pengar ur en så kallad SVOP-fond. Fonden kan likställas med företagets fria egna kapital. Trots de allvarliga förlusterna så finansierar FC Honka ändå sina tillgångar med sitt eget kapital. En god soliditetsprocent på 63,09 avslöjar detta. Förutom SVOP-fonden har klubben även ett hälsosamt eget kapital i sina bokslut. År 2018 uppvisade klubben 473 776€ i eget kapital och 2019 uppvisade man en ökning på nästan 150 000€ i samma kolumn.

5.2.5 FC Ilves

Ilves, från Tammerfors, grundades år 1931. Laget spelade länge i den högsta serien i Finland innan man år 1998 beslöt sig för att avbryta verksamheten med ett herrlag. Orsaken till detta var en fusion av Ilves och Tampereen-Palloveikots representationslag. Tampere United bildades och Ilves fortsatte endast bedriva juniorverksamhet. År 2008 började man med

verksamhet inom herrfotbollen igen och 2015 steg man till slut in i den högsta serien där man år 2017 lyckades skrapa ihop poäng till en bronsmedalj (Ilves Oy, u.d.).

Klubben opererar under aktiebolaget Ilves Edustus Oy. Av de sju räkenskapsår som aktiebolaget varit verksamt har bolaget varje år slutat på vinst. Omsättningen steg med 17% från år 2018 till 1 647 700€ och räkenskapsperiodens vinst landade, trots en sänkning på 40 000€ på en stadig siffra på strax över 50 000€. Även bolagets dotterbolag Ilves Fysio Oy, som erbjuder fysioterapi, slutade med positiva siffror i den kolumnen. Bolaget har förutom detta en god soliditetsprocent på 75,42%. Ilves egna kapital hålls även det på en stabil nivå. Från bokslutet 2018 kan man utläsa ett eget kapital på 241 134€ som sedan har ökat till 292 68€ år 2019. Klubben är stolta över sin långsiktiga strategi där goda ekonomiska resultat spelar en stor roll (Ilves Edustus Oy, 2019).

5.2.6 Seinäjoen Jalkapallokerho

Tipsligans yngsta klubb, SJK, bildades så sent som 2007. En fusion av lagen Sepsi-78 och TP-Seinäjoki. Klubben avancerade snabbt genom seriesystemet och tog sitt första och enda guld hittills år 2015. Man fortsatte på framgångarna 2016 genom att vinna den finska cupen. Laget spelar sina hemmamatcher på OmaSp-stadion som kan husera 6000 åskådare. Stadion valdes år 2016 till tipsligans bästa arena, samma år som den färdigställdes. Klubben ligger på nivå-5 i bollförbundets ranking om långvarig och bra verksamhet. De andra lagen som ligger på denna nivå är HJK, Inter, KuPS och Ilves (Seinäjoen Jalkapallokerho Oy, 2020).

Klubben känner ännu av anskaffandet av byggandet av OmaSp-stadion. SJK:s plan är att sakta men säkert betala av skulderna för byggandet. Klubben har därför inte gått på vinst de senaste åren. 2018 var både omsättningen högre och förlustsiffran lägre. Till år 2019 sjönk omsättningen med 600 000€ till 1 464 341€ och förlusterna ökade med över 500 000€ till hela -848 968€. Enligt klubbens huvudsakliga ägare, Raimo Sarajärvi, finns det ändå tillräckligt med kapital i klubben för att sakta kunna betala av skulderna klubben genererat. I en intervju med Kauppalehti förkunnar Sarajärvi även att sponsorerna tror på projektet och klubbens strategi. Sarajärvi uppskattar att 25–30% av klubbens omsättning kommer från de 600 sponsorer som är involverade i klubben (Lehtinen, 2019).

Till följd av detta är det ingen överraskning att klubbens soliditetsprocent ligger på det negativa talet -4,66%. Byggandet av stadion har troligen satt sina spår i kolumnen om eget kapital. Siffran rasade ner från år 2018, där bokslutet visade ett eget kapital på 717 678€, till att ligga på ett negativt -131 289€.

5.2.7 Rovaniemen Palloseura

RoPS grundades år 1950. Klubben spelade sin första säsong i högsta serien år 1980 och tog sin första medalj år 1988, trots att de hade åkt ur högsta serien däremellan. Laget spelade i högsta serien kontinuerligt tills man år 2001 åkte ur tipsligan. Klubben åkte sedan tur och retur mellan Ykkönen och tipsligan. Under 2010-talet vann RoPS finska cupen år 2013 och tog brons i tipsligan år 2015 och 2018 (Rovaniemen Palloseura , u.d.).

Klubben uppvisade år 2019 en förlust på 92 923,96. Vid en analys av klubbens nyckeltal kan man se att soliditetsprocenten ligger på svaga 7,55%. Inte ett av de sämsta värdena av dessa klubbar men ändå svagt. Året då RoPS tog en andraplats gjorde man en vinst på 110 725€ för att sedan göra ett negativt resultat på -92 923€ år 2019. Klubben har en stabil nivå på sitt egna kapital som år 2018 uppgick till 230 660€ och som år 2019, trots en sänkning, uppgick till 137 736€.

6 Stärker god ekonomi tabellplaceringen?

Nedan följer undersökningen som utförts på de olika klubbarna. Korrelationstestens variabler presenteras och undersökningen genomförs

6.1 Undersökningens variabler (samma år)

En undersökning för de sju olika klubbarna i tipsligan. Nedan hittas de olika testernas tabeller. Variabeln X symboliserar det ekonomiska måttet och variabeln Y symboliserar tabellresultatet. Undersökningen baserar sig på ekonomiska mått och tabellplaceringar från åren 2018 och 2019.

Soliditet	Y	X
	Tabellresultat	Soliditet
FC Honka, 2018	4	68,36 %
2019	3	63,09 %
FC Ilves, 2018	5	69,10 %
2019	4	75,42 %
FC Inter, 2018	7	-5,56 %
2019	2	-3,60 %
HJK, 2018	1	77,03 %
2019	5	72,98 %
KuPS, 2018	3	-268,84 %
2019	1	-547,46 %
SJK, 2018	9	24,96 %
2019	9	-4,66 %
RoPS, 2018	2	12,94 %
2019	10	7,55 %

Tabell 1. Soliditeten (x) och tabellresultatet i Tipsligan (y)

Årets resultat	Y	X
	Tabellresultat	Årets Resultat
FC Honka, 2018		4 - 1 027 949,53 €
2019		3 - 1 400 305,06 €
FC Ilves, 2018		5 90 957,67 €
2019		4 51 546,16 €
FC Inter, 2018		7 - 8 292,40 €
2019		2 13 653,26 €
HJK, 2018		1 348 771,40 €
2019		5 79 266,12 €
KuPS, 2018		3 - 516 964,39 €
2019		1 - 1 169 052,51 €
SJK, 2018		9 - 382 725,45 €
2019		9 - 848 968,21 €
RoPS, 2018		2 110 725,88 €
2019		10 - 92 923,96 €

Tabell 2. Årets resultat (x) och tabellplaceringen i tipsligan (y)

Eget Kapital	Y	X
	Tabellresultat	Eget kapital
FC Honka, 2018	4	473 776,30 €
2019	3	621 871,37 €
FC Ilves, 2018	5	241 134,60 €
2019	4	292 680,76 €
FC Inter, 2018	7 -	45 280,36 €
2019	2 -	31 627,10 €
HJK, 2018	1	4 466 680,42 €
2019	5	4 545 946,54 €
KuPS, 2018	3 -	1 580 446,31 €
2019	1 -	2 749 498,82 €
SJK, 2018	9	717 678,32 €
2019	9 -	131 289,89 €
RoPS, 2018	2	230 660,17 €
2019	10	137 736,21 €

Tabell 3. Eget kapital (x) och tabellplaceringen i Tipsligan (y)

6.2 Undersökningens variabler (1 år framåt)

Undersökning av de sju olika klubbarna 2018 och 2019. Den ekonomiska ställningen är mätt för år 2018. Variabeln x varierar mellan soliditet, årets resultat och eget kapital. Variabeln y representerar tabellplaceringen i tipsligan. Soliditeten i HJK år 2018 mäts exempelvis mot tabellplaceringen 2019.

Soliditet	Y	X
Laggat 1 år	Tabellresultat	Soliditet
FC Honka , 2019/18	3	68,36 %
FC Ilves , 2019/18	4	69,10 %
FC Inter , 2019/18	2	-5,56 %
HJK , 2019/18	5	77,03 %
KuPS , 2019/18	1	-268,84 %
SJK , 2019/18	9	24,96 %
RoPS , 2019/18	10	12,94 %

Tabell 4. Soliditeten 2018 (x) och tabellplaceringen i Tipsligan 2019 (y)

Årets resultat	Y	X
Lagat 1 år	Tabellresultat	Årets Resultat
FC Honka , 2019/18	3	- 1 027 949,53 €
FC Ilves , 2019/18	4	90 957,67 €
FC Inter , 2019/18	2	- 8 292,40 €
HJK , 2019/18	5	348 771,40 €
KuPS , 2019/18	1	- 516 964,39 €
SJK , 2019/18	9	- 382 725,45 €
RoPS , 2019/18	10	110 725,88 €

Tabell 5. Årets resultat 2018 (x) och tabellplaceringen i tipsligan 2019 (y)

Eget Kapital	Y	X
Laggt 1 år	Tabellresultat	Eget kapital
FC Honka , 2019/18	3	473 776,30 €
FC Ilves , 2019/18	4	241 134,60 €
FC Inter , 2019/18	2 -	45 280,36 €
HJK , 2019/18	5	4 466 680,42 €
KuPS , 2019/18	1 -	1 580 446,31 €
SJK , 2019/18	9	717 678,32 €
RoPS , 2019/18	10	230 660,17 €

Tabell 6. Eget kapital 2018 (x) och tabellplaceringen i tipsligan 2019 (y)

	Soliditet		Årets resultat		Eget kapital	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019
FC Honka	68,36 %	63,09 %	- 1 027 949,53 €	- 1 400 305,06 €	473 776,30 €	621 871,37 €
FC Ilves	69,10 %	75,42 %	90 957,67 €	51 546,16 €	241 134,60 €	292 680,76 €
FC Inter	-5,56 %	-3,60 %	8 292,40 €	13 653,26 €	- 45 280,36 €	- 31 627,10 €
HJK	77,03 %	72,98 %	348 771,40 €	79 266,12 €	4 466 680,42 €	4 545 946,54 €
KuPS	-268,84 %	-547,46 %	- 516 964,39 €	- 1 169 052,51 €	-1 580 446,31 €	- 2 749 498,82 €
SJK	24,96 %	-4,66 %	382 725,45 €	848 968,21 €	717 678,32 €	- 131 289,89 €
RoPS	12,94 %	7,55 %	110 725,88 €	92 923,96 €	230 660,17 €	137 736,21 €

Tabell 7. Samtliga ekonomiska mått för åren 2018 och 2019

7 Undersökningens resultat

	Sammanställning av resultat			Signifikans
	X	Y	Korrelation	
Tabell 1	Tabellplacering	Soliditet	-0,503	0,067
Tabell 2	Tabellplacering	Årets resultat	0,158	0,589
Tabell 3	Tabellplacering	Eget kapital	-0,129	0,659
Tabell 4	Tabellplacering	Soliditet*	-0,413	0,357
Tabell 5	Tabellplacering	Årets resultat*	0,239	0,605
Tabell 6	Tabellplacering	Eget kapital*	-0,061	0,896

Tabell 8. Undersökningens resultat

H_0 är den så kallade nollhypotesen. Detta betyder att det inte finns något statistiskt significant samband. H_1 betyder att det existerar ett statistiskt signifikant samband.

I samtliga tester kan alltså nollhypotesen behållas. Undersökningen kom inte fram till något statistiskt samband som är signifikant. Signifikansnivån som ligger på 0,05 kan också behållas. Uträkningarna och undersökningens resultat från statistikprogrammet SPSS kan finnas i bilagorna.

8 Analys av resultaten

Undersökningen bestod av två olika tester. För att kunna se om ekonomin påverkade placeringen i tipsligan under samma år gjordes tester med soliditet, årets resultat och eget kapital mot samma års tabellplacering. Ett annat test gjordes på samma sätt men denna gång sattes 2019 års tabellplacering mot 2018 års ekonomiska mått för att kunna se om ett bättre eller sämre ekonomiskt år påverkar följande års tabellplacering

Eftersom Nollhypotesen kunde behållas i samtliga sex test som utfördes, kan man konstatera att det inte existerar något signifikant samband. Den svagaste korrelationen ligger på ,000. De starkaste sambanden i undersökningen hittades i soliditeten. I testet mot samma års tabellplacering ligger koefficienten på -0,503 och i testet med 2018 års soliditet mot 2019 års tabellplacering ligger koefficienten på -0,413. Eftersom talet är negativt handlar det om

en negativ korrelation. Det betyder alltså att sämre soliditet gör att ett lag i tipsligan placerar sig högre upp i tabellen. Det kan också ses som att en bra tabellplacering gör soliditeten sämre. Ett exempel på hur det kan uppstå en negativ korrelation kan handla om att spelarköp som gör laget bättre skadar laget ekonomiskt men ändå lyfter laget ute på planen och uppnår således en bättre placering i ligan. Av de sex olika korrelationskoefficienterna som undersökningen resulterade i är endast två positiva.

Årets resultat har en svag positiv korrelation och det kan påvisa att det krävs ett positivt resultat för att sluta högre upp i tabellen eller att det krävs att klubben slutar högt upp i tabellen för att nå ett positivt resultat. Det finns diverse prispengar och bonusar för att sluta högt upp i den inhemska ligan, vilket kan vara orsaken till denna korrelation. Bland annat kan spel ute i de europeiska klubbturneringarna hjälpa ekonomin mycket för finska klubbar

Tidigare undersökningar har haft fördelen att vara mer omfattande och långvariga. I en undersökning av spanska klubbar undersöktes flera klubbar under flera år. Eftersom den finska fotbollen är så liten finns det heller inte möjlighet att få uppgifter från klubbens inre. Spelarlöner och andra nyckeltal som är en självklarhet att få tag på i de stora fotbollsländerna i Europa är svåra att få tag på i Finland.

Om tipsligan skulle spelas parallellt med de andra stora ligorna i Europa kanske siffrorna skulle se mer annorlunda ut. Eftersom de kalla vintrarna i Finland förhindrar spel under en stor del av året genomförs ofta köpen av spelare i november. Eftersom bokslutet för klubbarna i tipsligan skall lämnas in den sista dagen i november kan detta påverka årets resultat till det mer negativa, vilket man ser att många av klubbarna kämpar med. I detta fall verkar det som att klubbarna spenderat sina pengar på att värva nya spelare eftersom soliditeten och det egna kapitalet påvisade negativ korrelation.

Det gäller i slutändan att tänka på att fotboll är en sport. Det handlar om tur och otur. Spelare kan skada sig fysiskt eller må dåligt på det mentala planet. Att få till ett samband som stämmer till hundra procent är en svår sak eftersom tillfälligheter också har ett finger med i spelet.

Huvudsaken för en klubb är att bygga en stark grund för ekonomin för att sedan försöka bli sportsligt bättre. Att vårdslöst spendera pengar man inte har bara för att försöka nå bra resultat är en kortsiktig plan som inte gynnar någon klubb i det långa loppet. Inom den finska fotbollen finns stora problem på detta plan. Det rapporteras ofta om storsatsningar som sedan

misslyckas totalt. Dock finns det även positiva historier som till exempel SJK som med en rik ägare i ryggen lyckats etablera sig i tipsligan.

Även det europeiska fotbollsorganet, UEFA, ställer sina krav på hur klubbarna och deras ekonomi skall skötas. Det finska bollförbundet övervakar också klubbarnas verksamhet och ekonomi konstant. För att ens få spela i en serie under nästkommande år måste därför klubbarna bevisa att deras ekonomi håller den standard som förväntas i den serien. Övervakningen av lagen i tipsligan sköts med ett licensieringssystem. Klubbarna får ansöka om licens och beviljas licensen bara om de kan bevisa att de klarar av att hålla en stabil ekonomi för den kommande säsongen.

Ett exempel på en klubb som nyligen nekats licens är PS Kemi från Kemi. Klubben var länge ett topplag i Division 1 och steg också till tipsligan vid flera tillfällen. Efter sista degraderingen år 2019 hade laget så dålig ekonomi att de inte ens fick licens till spel i division 2. Man tvingades börja om i division 3 där man redan hade en plats genom sitt farmarlag. PS Kemi är ett praktexempel på varför dessa licenser existerar och varför det är viktigt att först se till att ekonomin ligger på en hälsosam nivå.

9 Kritisk granskning och diskussion

Syftet med examensarbetet var att se om det fanns ett samband mellan olika ekonomiska mått och de idrottsliga prestationerna i klubbarna i den finska tipsligan. Eftersom de finska klubbarna inte arbetar med lika stora medel som klubbarna i de stora europeiska ligorna så kan det vara svårt att etablera teorin om att det finns ett samband. I andra ligor måste man spendera för att hållas på toppen. De stora rika lagen bygger upp överlägsna lag medan lagen i tipsligan med en portion tur ändå kan utmana den ekonomiskt överlägsna klubben HJK. Det är helt enkelt för små skillnader mellan toppen och botten i ett så litet fotbollsland som Finland.

Reliabiliteten för undersökningen är låg eftersom den kunde innehållit andra nyckeltal och ekonomiska mått. Det är också svårt att komma till ett säkert resultat med så få år som denna undersökning innehöll. Undersökningen borde istället ha granskat fem år bakåt i tiden för att kunna påvisa ett starkare samband.

Validiteten för undersökningen kan i sin tur klassas som hög. Undersökningen använde sig av officiella offentliga tal som klubbarna publicerat på sina hemsidor. Undersökningen ägde

rum i statistikprogrammet SPSS vilket gör att resultaten bör anses som trovärdiga och skulle bli samma vid en ny undersökning med samma tal.

En ny undersökning borde fokusera på färre klubbar och istället undersöka klubbarna under flera år. Undersökningen kunde även innehålla fler ekonomiska nyckeltal än tre för att få en djup inblick på alla plan. Om man skulle hålla sig i Finland kunde man se på SJK som sedan grundandet 2007 har etablerat sig i tipsligans toppskikt.

10 Avslutande diskussion

Syftet med arbetet var att se om det finns ett samband mellan fotbollsklubbarnas ekonomi och de idrottsliga prestationerna. Teorin fokuserade på hur fotbollen växt sig till företag under den långa utvecklingen. För en helhetsblick baserade sig mycket av arbetet på fotbollens utveckling på det ekonomiska planet och hur klubbarna opererar i dagens konkurrensdrivna värld.

Undersökningen baserade sig på sex olika korrelationstest där tre olika nyckeltal mättes mot tabellplaceringen. För att få en ännu bredare undersökning mättes också föregående års ekonomiska mått mot följande års tabellplacering. Undersökningen behandlade endast klubbarna över en tid på två år och det kan vara därför inget starkt samband hittades. Det närmaste en stark korrelation undersökningen kom var i testerna med soliditeten. Dessa koefficienter visade att negativ soliditet påverkar tabellplaceringen positivt och tvärtom.

Källor

- Arceuz, R., & Vuorinen, R. (den 10 November 2013). *Veikkausliigan taloudellinen tilanne*. Hämtat från Theseus:
<https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/58239/Veikkausliigan%20Taloudellinen%20Tilanne.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Bokföringslagen (1336/1997). (den 8 September 2020). *Bokföringslag (1336/1997)*. Hämtat från Finlex: <https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1997/19971336>
- Dobson, S., & Goddard, J. (2001). *The economics of football*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Dobson, S., & Goddard, J. (2001). The economics of football. i S. Dobson, & J. Goddard, *The economics of football* (ss. 38-39). Cambridge: Cambridge University Press.
- FC Honka. (u.d.). *Historia*. Hämtat från <https://fchonka.fi/seura/historia/>
- FC Inter Oy. (u.d.). *Historia*. Hämtat från <https://fcinter.fi/fc-inter/historia/>
- Football Association of Finland. (den 12 Oktober 2017). *Club Licensing Regulations for Participation in the UEFA club competitions*. Hämtat från https://www.palloliitto.fi/sites/default/files/faf_uefa_club_licensing_regulations_edition_2017_revised_netiversio.pdf
- Företagsanalyskommissionen. (1999). *Företagsanalysens relationstal*. Tammerfors: Gaudeamus.
- Helsingin Jalkapalloklubi Oy. (u.d.). *Historia*. Hämtat från <https://www.hjk.fi/seura/historia/>
- Ilves Edustus Oy. (2019). *ILVES EDUSTUS OY TEKI VIIME TILIKAUDELLA HISTORIANSA PARHAAN TULOSEN*. Hämtat från FC Ilves:
<https://ilvesedustus.fi/ilves-edustus-oy-teki-viime-tilikaudella-historiansa-parhaan-tuloksen/>
- Ilves Oy. (u.d.). *Historia-Urheiluseura Ilves*. Hämtat från <https://ilvesedustus.fi/seura-ilves-jalkapallo/>
- Koponen, H. (den 10 December 2019). *Veikkausliiga saa kaksi uutta kansainvälistä sponsoria ja uuden mediasopimuksen*. Hämtat från Kauppalehti:
<https://www.kauppalehti.fi/uutiset/veikkausliiga-saa-kaksi-uutta-kansainvalista-sponsoria-ja-uuden-mediasopimuksen-kiinnostuneita-kumppaneita-on-jo-niin-paljon-ettei-kaikille-tahdo-loytya-tilaa/7755fb8f-7527-4b4d-b8db-e66d3dc9d15f>
- Kuopion Palloseura Oy. (u.d.). *KuPS-Historiaa ja sarjatilastoja*. Hämtat från <https://www.kups.fi/fi/kups-oy/historia>
- Kössö, T. (den 11 Juni 2019). *Kuopion Palloseuralle puolen miljoonan euron tappio viime vuonna – Veikkausliigassa tullut takkiin yli neljä miljoonaa*. Hämtat från Yle: <https://yle.fi/urheilu/3-10826465>
- Laine, H., & Tötterman, H. (u.d.). *SM-kilpailusta Mestaruussarjaan ja Veikkausliigaan – sarjamuotoinen jalkapallo täyttää 90 vuotta*. Hämtat från Kansallinen Liiga:

<https://www.kansallinenliiga.fi/news/sm-kilpailusta-mestaruussarjaan-ja-veikkausliigaan-sarjajuotoinen-jalkapallo-tayttaa-90-vuotta/>

Larsson, R., & Ekblad, S. (2015). *Skrivregler*. Helsingfors: Otava.

Lehtinen, P. (den 2 April 2019). *Miljoonavelkainen SJK tahtoo uskottavuutensa takaisin ilman mesenaatteja: "On tähän rahaakin laitettu"*. Hämtat från Kauppalehti: <https://www.kauppalehti.fi/uutiset/miljoonavelkainen-sjk-tahtoo-uskottavuutensa-takaisin-ilman-mesenaatteja-on-tahan-rahaakin-laitettu/58d134fa-6b2e-4dba-88ca-d8083a636433>

Liimatta, V. (den 27 November 2018). *Tutkimus: Veikkausliiga keskipalkkojen vertailussa reippaasti muita Pohjoismaiden liigoja perässä*. Hämtat från Suomifutis.com: <https://www.suomifutis.com/2018/11/tutkimus-veikkausliiga-keskipalkkojen-vertailussa-reippaasti-muita-pohjoismaiden-liigoja-perassa/>

Lue, D. (den 13 December 2014). *The Money*. Hämtat från Soccer politics: https://sites.duke.edu/wcwp/research-projects/mediamarketsfootball-in-contemporary-europe/the-money/#_ftn6

Neeladri, S. (den 1 December 2016). *Understanding the Football Club Hierarchy*. Hämtat från Sportskeeda: <https://www.sportskeeda.com/football/understanding-football-club-hierarchy>

Niskanen, J., & Niskanen, M. (2004). *Tilinpäätösanalyysi*. Helsinki: Edita Prima Oy.

Pilger, S., Moynihan, L., Massarella, L., Lodge, R., Hooley, M., Woods, B., & Wightman, R. (2007). *1001 Fotbollsminnen*. Dubai: Albert Bonniers förlag.

Rovaniemen Palloseura . (u.d.). *Rovaniemen Palloseuran historiaa 1950-2019*. Hämtat från <https://www.rops.fi/seura/rops-ry/rops-historiaa>

Salmi, E. (2016). *Språkråd*. Stockholm: Liber.

Seinäjoen Jalkapallokerho Oy. (den 24 September 2020). *Historia*. Hämtat från <https://sjk.fi/seura/historia/>

Suomen Palloliitto. (den 10 Juni 2007). *Kansainvälinen pääjuhla kalastajatorpalla*. Hämtat från Suomen Palloliitto: <https://www.palloliitto.fi/uutiset/suomen-palloliitto/spl100-kansainvalinen-paajuhla-kalastajatorpalla>

Suomi.fi. (u.d.). *Budgeteringssätten*. Hämtat från Suomi.fi: <https://www.suomi.fi/foretag/ekonomiforvaltning-och-beskattning/budgetering-och-planering/guide/budgetering/budgeteringsatten>

Tikkanen, A.-P. (den 8 September 2020). *Tilinpäätösanalyysi ajanjaksolta 2005 – 2009 ja tärkeimmät taloudelliset riskit. Case: Brightpoint Finland Oy*. Hämtat från Theseus: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/31893/Tikkanen_Anne-Paula.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Veikkausliiga. (u.d.). *Esittely*. Hämtat från Veikkausliiga:
<http://www.veikkausliiga.com/veikkausliiga/esittely>

Veikkausliiga. (u.d.). *Veikkausliigan Tilastohistoria*. Hämtat från Veikkausliiga:
<http://www.veikkausliiga.com/veikkausliiga/veikkausliigan-tilastohistoria>

Visma. (den 8 September 2020). *Resultaträkning - Vad är resultaträkning?* Hämtat från Vismaspcs: <https://vismaspcs.se/ekonomiska-termer/vad-ar-resultatrakning>

Visma. (u.d.). *Balansräkning - Vad är balansräkning?* Hämtat från Vismaspcs: <https://vismaspcs.se/ekonomiska-termer/vad-ar-balansrakning>

Visma. (u.d.). *Vad är eget kapital?* Hämtat från Vismaspcs: <https://vismaspcs.se/ekonomiska-termer/vad-ar-eget-kapital>

Figurförteckning

Figur 1. Mästare i tipsligan 1990-2019	7
Figur 2. Typisk struktur för fotbollsklubb	12

Tabellförteckning

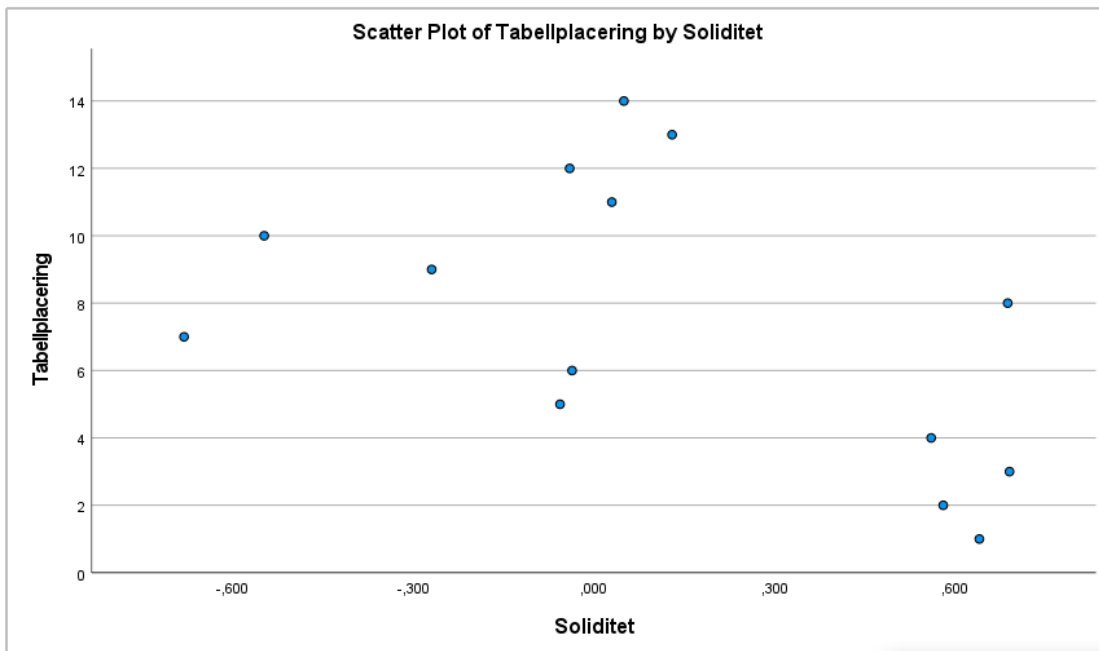
Tabell 1. Soliditeten (x) och tabellresultatet i Tipsligan (y).....	25
Tabell 2. Årets resultat (x) och tabellplaceringen i tipsligan (y).....	26
Tabell 3. Eget kapital (x) och tabellplaceringen i Tipsligan (y)	27
Tabell 4. Soliditeten 2018 (x) och tabellplaceringen i Tipsligan 2019 (y)	28
Tabell 5. Årets resultat 2018 (x) och tabellplaceringen i tipsligan 2019 (y).....	29
Tabell 6. Eget kapital 2018 (x) och tabellplaceringen i tipsligan 2019 (y)	30
Tabell 7. Samtliga ekonomiska mått för åren 2018 och 2019	30
Tabell 8. Sammanställning av resultat.....	31

Korrelationstesternas resultat (SPSS)

Resultat för tabell 1:

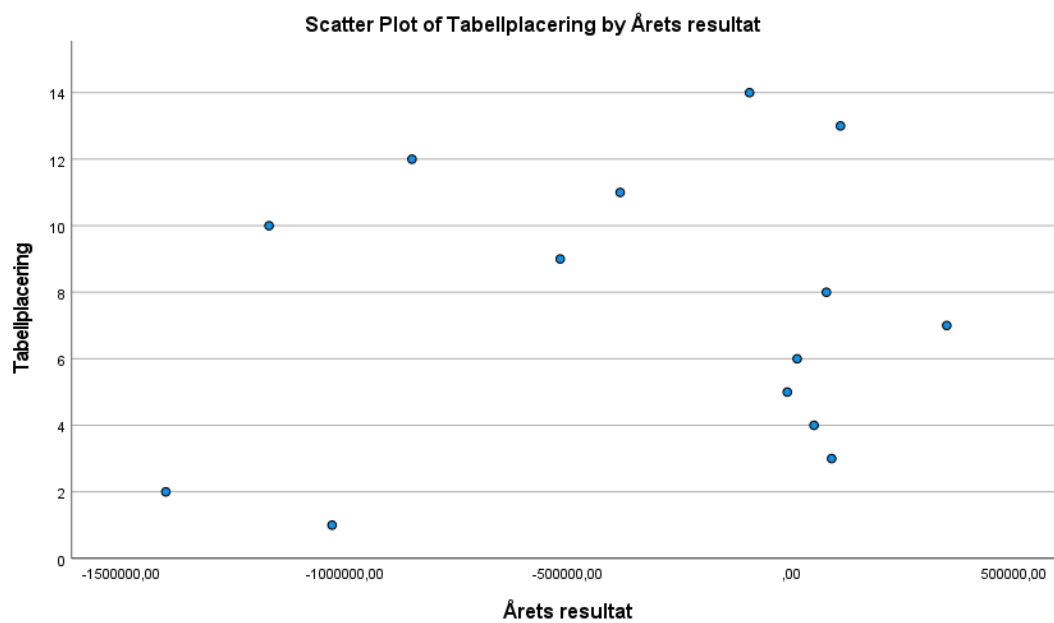
Correlations

		Tabellplacering	Soliditet
Tabellplacering	Pearson Correlation	1	-,503
	Sig. (2-tailed)		,067
	N	14	14
Soliditet	Pearson Correlation	-,503	1
	Sig. (2-tailed)	,067	
	N	14	14

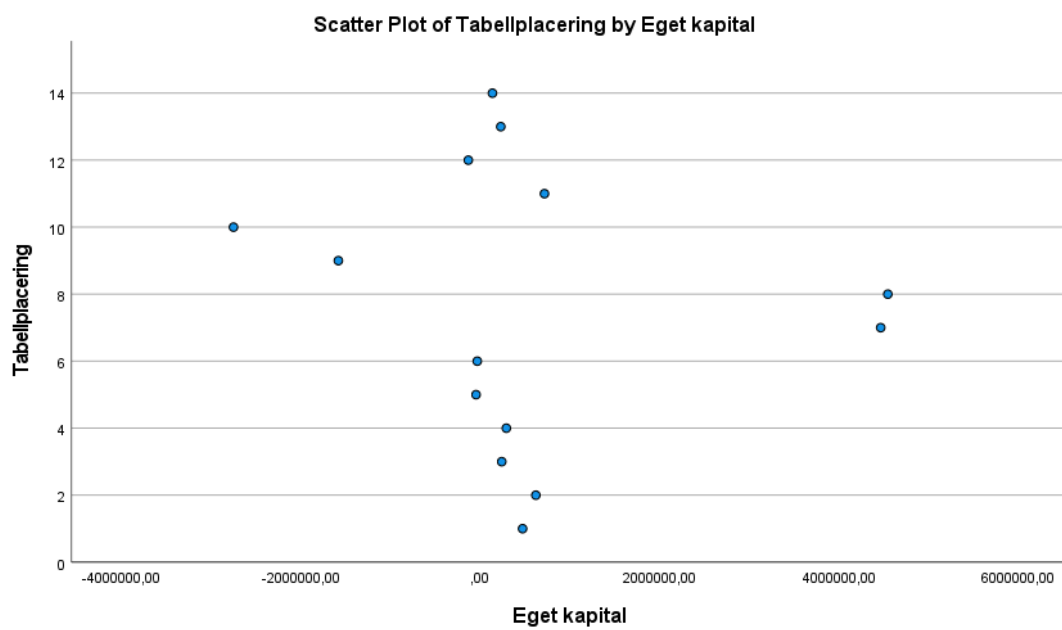
Resultat för Tabell 2:

Correlations			
		Tabellplacering	Årets resultat
Tabellplacering	Pearson Correlation	1	,158
	Sig. (2-tailed)		,589
	N	14	14
Årets resultat	Pearson Correlation	,158	1
	Sig. (2-tailed)	,589	
	N	14	14

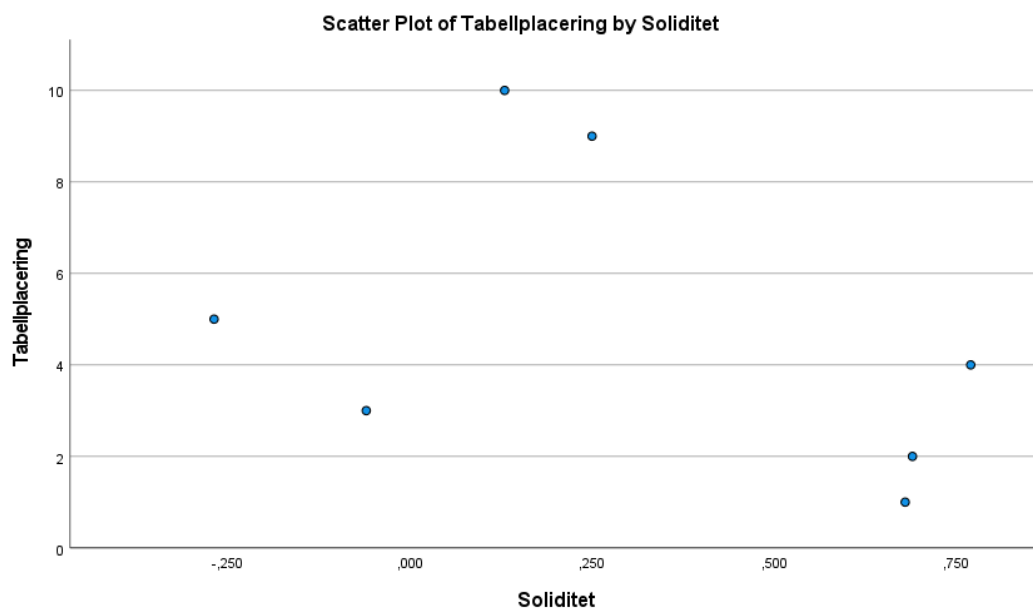
Resultat för tabell 3:

Correlations			
		Tabellplacering	Eget kapital
Tabellplacering	Pearson Correlation	1	-,129
	Sig. (2-tailed)		,659
	N	14	14
Eget kapital	Pearson Correlation	-,129	1
	Sig. (2-tailed)	,659	
	N	14	14

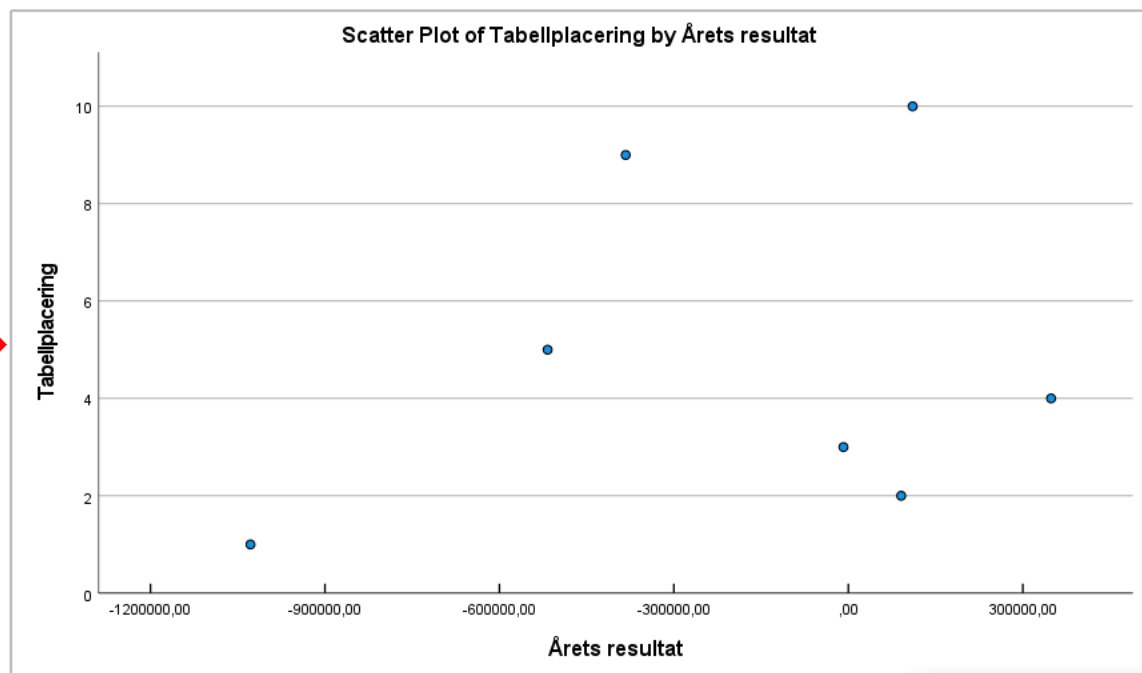
Resultat för tabell 4:

Correlations			
		Tabellplacering	Soliditet
Tabellplacering	Pearson Correlation	1	-,413
	Sig. (2-tailed)		,357
	N	7	7
Soliditet	Pearson Correlation	-,413	1
	Sig. (2-tailed)	,357	
	N	7	7

Resultat för tabell 5:

Correlations			
		Tabellplacering	Årets resultat
Tabellplacering	Pearson Correlation	1	,239
	Sig. (2-tailed)		,605
	N	7	7
Årets resultat	Pearson Correlation	,239	1
	Sig. (2-tailed)	,605	
	N	7	7

Resultat för tabell 6:

Correlations

		Tabellplacering	Eget kapital
Tabellplacering	Pearson Correlation	1	-,061
	Sig. (2-tailed)		,896
	N	7	7
Eget kapital	Pearson Correlation	-,061	1
	Sig. (2-tailed)	,896	
	N	7	7

